

30/4/1975, Dương Văn Minh và tôi

Nguyễn Hữu Thái

3/2008

Tác giả bài viết là người giới thiệu lời đầu hàng của Đại tướng Dương Văn Minh Tổng thống cuối cùng Việt Nam Cộng Hòa tại đài phát thanh Sài Gòn vào trưa ngày 30/4/1975. Anh nguyên là Chủ tịch Tổng hội Sinh viên Sài Gòn (1963-64) từng có nhiều dịp tiếp xúc với tướng Minh và cũng là một nhân chứng trong ngày giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước.

Bản thân tôi đã từng gặp gỡ tướng Dương Văn Minh vào nhiều thời điểm và tình huống lịch sử khác nhau trong những năm 50-70 của thế kỷ trước. Thời học sinh năm 1955, lần đầu tôi nhìn thấy ông như người hùng diệt Bình Xuyên. Năm 1963 làm Chủ tịch Tổng hội Sinh viên Sài Gòn, tôi có dịp tiếp cận nhiều lần với Trung tướng Dương Văn Minh, Chủ tịch “Hội đồng Quân nhân Cách mạng” lật đổ chế độ Ngô Đình Diệm. Năm 1971 tôi ra tranh cử Quốc hội Việt Nam Cộng hòa (VNCH) dưới chiêu bài hòa bình hòa giải dân tộc trong nhóm Dương Văn Minh. Vào ngày lịch sử 30/4/1975, chính tôi là người giới thiệu lời đầu hàng của Đại tướng Dương Văn Minh, Tổng thống cuối cùng của chế độ VNCH trên đài phát thanh Sài Gòn.

Người hùng lật đổ chế độ độc tài Ngô Đình Diệm 1963

Lần đầu tiên nhìn thấy tướng Dương Văn Minh rất trẻ ở tuổi chưa tới 40 là vào năm 1955 khi tôi còn là một học sinh trường Taberd Sài Gòn. Vị Đại tá mới vinh thăng Thiếu tướng Dương Văn Minh oai phong dẫn đầu đoàn quân chiến thắng quân Bình Xuyên của Bảy Viễn từ Rừng Sát quay về, trong cuộc duyệt binh lớn trên đường Catinat (nay là Đồng Khởi) vào những ngày đầu chế độ Ngô Đình Diệm ở miền Nam.

Bằng đi một thời gian không nghe nhắc đến tên ông. Tên tuổi Dương Văn Minh bỗng lại nổi lên như cơn vào năm 1963 khi ông lãnh đạo “Hội đồng Quân nhân Cách mạng” lật đổ chế độ độc tài Ngô Đình Diệm. Báo chí phương Tây thường gọi ông là “Big Minh” (Minh Lớn). Tuy vóc dáng dè dặt rất nhà binh, ông là một Phật tử có tâm, ăn nói điềm đạm, ôn tồn và chất phát kiểu một “bon papa” (người cha hiền lành dễ chịu).

Ông sinh năm 1916 tại Mỹ Tho, đang là sinh viên trường thuốc, thì bị gọi thi hành nghĩa vụ quân sự vào hàng sĩ quan trừ bị quân đội Pháp khi nổ ra Thế chiến II. Có lẽ ông không đồng chính kiến với người em đi theo Việt Minh chống Pháp vì quan niệm rằng Việt Nam có thể được trao trả độc lập nằm trong khối Liên hiệp Pháp. Vào năm 1954, Thủ tướng Ngô Đình Diệm sử

dụng ông để diệt các nhóm chống đối vũ trang Bình Xuyên và giáo phái ly khai ở miền Tây Nam Bộ.

E ngại ảnh hưởng của ông quá lớn, Ngô Đình Diệm không dám giao ông chức vụ gì quan trọng, chỉ cử ông sang Mỹ học một khóa tham mưu cao cấp rồi phong quân hàm trung tướng, giữ một chức vụ hữu danh vô thực “Cố vấn quân sự của Tổng thống”, ngồi chơi xơi nước!

Tướng Dương Văn Minh ngày lật đổ Ngô Đình Diệm, 1963

Tôi được tập thể sinh viên Sài Gòn đề cử làm chủ tịch đầu tiên ngay sau ngày chế độ Ngô Đình Diệm sụp đổ. Chính Hội đồng Quân nhân Cách mạng lúc đó đã ký giấy giao tòa nhà số 4 đường Duy Tân (nay là Nhà Văn hóa Thanh niên đường Phạm Ngọc Thạch), nguyên là trụ sở Thanh niên Cộng hòa của Ngô Đình Nhu cho sinh viên làm nơi hoạt động và tôi là người đích thân đứng ra nhận lãnh.

Tuy vậy, trong nội bộ tướng lĩnh lại sớm lục đục nhau. Chỉ ba tháng sau ngày lật đổ Ngô Đình Diệm, vào đầu năm 1964, Trung tướng Nguyễn Khánh từ Quân đoàn II ở Tây Nguyên bay về hợp cùng nhóm Đại Việt thân Mỹ làm cuộc “Chỉnh lý” (đảo chính êm thấm) bắt giữ hầu hết những người chung quanh tướng Minh. Họ tố cáo nhóm ông thân Pháp và âm mưu đưa miền Nam Việt Nam vào con đường trung lập do Tổng thống De Gaulle chủ xướng, tuy họ vẫn phải giữ ông lại ngôi vị bù nhìn Chủ tịch Hội đồng Quân

nhân (tương đương vai trò Quốc trưởng) do uy tín ông còn quá lớn trong nhân dân và quân đội

Tết năm đó, tôi đại diện sinh viên Sài Gòn dự buổi tiếp tân Tết niên tại dinh Gia Long của Quốc trưởng. Trung tướng Minh chỉ làm vì, quyền hành thực sự nằm trong tay tướng Nguyễn Khánh và nhóm tướng lãnh trẻ, người Mỹ gọi là “Junta”.

Cuộc đảo chính của tướng Khánh mới xảy ra, nên cuộc vui cũng không trọn. Các tướng lãnh, chính khách, đại diện các đoàn thể nhân dân, tôn giáo đều có mặt. Lần đầu tiên tôi gặp mặt hầu hết các tướng lãnh VNCH. Tôi chỉ góp chuyện xã giao với tướng Minh và các nhân vật đang lên vào lúc đó là các tướng Nguyễn Văn Thiệu và Trần Thiện Khiêm.

Tôi còn nhớ Nguyễn Văn Thiệu mới được vinh thăng thiếu tướng và đảm trách chức vụ tham mưu trưởng Quân lực VNCH, được tướng Minh nhắc nhở, nửa đùa nửa thật: “Hãy coi chừng! Việt Cộng hoạt động dữ lắm trong mấy ngày Tết!” Cuộc họp mặt cuối năm diễn ra khá hình thức và buồn tẻ. Tôi đứng chụp hình chung với một số tướng lãnh và Tổng giám mục Công giáo Nguyễn Văn Bình rồi rời dinh Gia Long, trong lòng không vui.

Do công tác, sinh viên chúng tôi lại có dịp hội kiến Quốc trưởng Dương Văn Minh. Nhân phút nhàn đàm về viễn tượng chiến tranh và hòa bình, tướng Minh tâm tình: “...Bộ các em không muốn nước Việt Nam mình trung lập như Thụy Sĩ hay sao?” Có lẽ do những ý hướng hòa bình, trung lập kiểu đó mà tướng Minh từ năm 1964 đã sớm bị nhóm tướng Nguyễn Khánh cùng người Mỹ chủ trương leo thang chiến tranh đẩy ra khỏi chính trường miền Nam và bị lưu đày nhiều năm ở nước ngoài.

Vào thời đó, tôi không biết đích xác sự việc bên trong ra sao, chỉ nghe tin đồn là Dương Văn Nhựt, người em ruột tướng Minh theo Việt Minh tập kết ra Bắc nay quay vào Nam bắt liên lạc và tác động tướng Minh ngả về chủ trương trung lập hóa miền Nam để chấm dứt chiến tranh.

Con đường hòa giải dân tộc Phật giáo

Sau vụ chính biến Phật giáo Miền Trung đấu tranh chống “Nội các chiến tranh” Nguyễn Cao Kỳ năm 1966, tôi bị bắt. Ra tù đầu năm 1968, tôi bị đưa thẳng vào quân trường đi lính. Nhờ được công tác tại Sài Gòn, tôi quan hệ với nhiều anh em tiến bộ tán thành lập trường hòa bình, hòa giải dân tộc trong số dân biểu đối lập chính quyền Nguyễn Văn Thiệu và nhóm trí thức tiến bộ tập hợp chung quanh tướng Minh vừa từ Bangkok quay về cuối năm 1968. Chúng tôi chủ yếu hoạt động trong tờ báo Tin Sáng do dân biểu đối lập Ngô Công Đức chủ biên.

Năm 1971, VNCH tổ chức bầu cử Quốc hội và tiếp theo là bầu cử Tổng thống. Người của Mặt trận Dân tộc Giải phóng đề nghị tôi ra tranh cử với lập trường hòa bình đứng giữa, chuẩn bị cho “Thành phần thứ ba”. Hội nghị Paris về vấn đề Việt Nam tuy chưa ngã ngũ nhưng người ta đang bàn luận đến việc lập chính phủ ba thành phần, trong đó có thành phần đứng giữa làm trung gian hòa giải trong chính phủ liên hiệp tương lai. Thật khó khăn nếu tự ra ứng cử đơn thương độc mã một mình. Tên tuổi của tôi tuy cũng có một thời được nhiều người biết đến, nhưng nay chắc không ai còn nhớ đến trong cái Sài Gòn rộng lớn và bận rộn làm ăn này. Dầu có tự do bỏ phiếu thì tranh cử kiểu không tiền bạc, không thế lực nào hậu thuẫn như tôi chỉ là chuyện vô ích.

Yểm trợ Nguyễn Hữu Thái ra tranh cử Quốc hội Sài Gòn, 1971

Phải tìm hậu thuẫn nơi khối đông đảo quần chúng đô thị, lúc này không ai khác hơn là lực lượng Phật giáo, nhất là ở miền Trung. Tôi bàn bạc với người Mặt trận Giải phóng sẽ về Đà Nẵng quê tôi để tranh cử. Bấy giờ tôi có thuận lợi là vừa được sự ủng hộ của nhóm tướng Dương Văn Minh, người sẽ ra tranh cử Tổng thống với chiêu bài hòa bình lẫn sự hỗ trợ của Thượng tọa Thích Trí Quang. Nhà lãnh đạo Phật giáo uy tín nhất miền Nam lúc đó đang bị Thiệu-Kỳ cô lập ở Sài Gòn đã đích thân gửi thư yêu cầu vị sư đại diện tỉnh hội Phật giáo Đà Nẵng là Thích Minh Chiếu sắp tên tôi vào danh sách những người được Phật giáo ủng hộ công khai. Nhưng việc đó không thành, do lưng chừng bên trong nội bộ lãnh đạo giáo hội. Phe chống Cộng như các Thượng tọa Thiện Minh, Huyền Quang không chấp nhận tôi, nghi ngờ là người của

Giải phóng, nên tôi đã thất cử. Tướng Minh vào giờ chót cũng rút lui ra khỏi cuộc tranh cử Tổng thống và chuẩn bị lực lượng cho một vận hội mới vào một thời điểm thích hợp hơn.

Tôi ngày càng gắn bó hơn với nhóm trí thức trẻ hoạt động chung quanh tướng Minh, đặc biệt với các dân biểu đối lập và tiến bộ như Ngô Công Đức, Hồ Ngọc Nhuận, Dương Văn Ba, Lý Quý Chung, Phan Xuân Huy, Nguyễn Văn Bình... Tôi trở thành một trong các cây bút chủ lực báo Điện Tín do nhóm Dương Văn Minh chủ trương, sau khi tờ Tin Sáng quyết liệt chống Nguyễn Văn Thiệu bị đóng cửa và nhiều dân biểu chủ trương hòa hợp hòa giải bị loại ra khỏi Quốc hội.

Thay người khác mà vắc cò trắng

Tôi lại bị chính quyền Sài Gòn bắt giam trước ngày ký kết Hiệp định Paris về hòa bình Việt Nam vào cuối năm 1972 do bị tố cáo là thuộc Thành phần thứ ba thân Cộng. Khi ra tù năm 1974, tình hình đã biến chuyển nhanh theo hướng chấm dứt chiến tranh. Chính quyền Sài Gòn ráo riết đàn áp đối lập và những ai kêu gọi hòa bình hòa giải dân tộc. Tôi phải trốn tránh, rút lui vào hoạt động bí mật.

Về tình hình trong tháng tư năm 1975 liên quan đến việc tướng Minh ra nhận chính quyền VNCH, sau này tôi đọc được trong tập hồi ức của Thượng tọa Trí Quang ghi rằng: "...Ấy thế mọi việc diễn ra có lúc đến chóng mặt. Cho đến mùa xuân 2519 (1975) thì một ngày mà có người ba lần đến vận động tôi đừng chống việc ông Dương Văn Minh đứng ra, "vì chính quyền của ông ấy sẽ có bảy phần mười là người tiến bộ". Tôi không nói lại gì cả, chỉ quan tâm lời thầy Trí Thủ nói, rằng chim cá còn mua mà phóng sinh, lẽ nào đồng bào mà không hy sinh cấp cứu. Rồi ông Dương Văn Minh gặp tôi, đưa ra hai mảnh giấy báo cáo mật cho thấy ngân hàng trống rỗng và quân sự nguy ngập, và nói ông không vụ lợi vì lợi không còn gì, không cầu danh vì danh đến quốc trưởng là cùng, ông chỉ không nở ngời nhìn chết chóc. Tôi nói, nếu lòng ông như thế là ông làm như lời thầy Trí Thủ nói, và có nghĩa ông thay người khác mà vắc cò trắng !"

Tôi đang trốn tránh trong nhà dân biểu Lý Quý Chung do Thượng tọa Trí Quang gửi gắm và biết anh là một trong những người thân cận nhất của tướng Dương Văn Minh vào thời điểm đó. Tôi chú ý thấy tướng Minh thường ghé nhà anh bàn bạc. Sau này, anh nói rằng sự thật thì từ giữa tháng 4/1975, nhóm Dương Văn Minh đã quyết tâm ra nắm chính quyền với mục tiêu tìm mọi cách chấm dứt cuộc chiến, nếu cần phải cầm cò trắng đầu hàng. Anh cho rằng: "quyết định làm người cầm cò đầu hàng cũng là một sứ mạng lịch sử"! Cụ thể là đã có đến ba phần tư những người trí thức hoạt động chính trị chung quanh tướng Minh đã quan hệ với Mặt trận Giải phóng hoặc là cán bộ

Cách mạng rồi. Đó là những người như thẩm phán Triệu Quốc Mạnh, bộ trưởng Nguyễn Văn Diệp, chuẩn tướng Nguyễn Hữu Hạnh, dân biểu Hồ Ngọc Nhuận, giáo sư Lý Chánh Trung,... Tướng Dương Văn Minh đầu sao cũng đại diện cho một phần nhân dân miền Nam và là vị tướng lãnh có uy tín cuối cùng không bỏ chạy khỏi miền Nam Việt Nam vào lúc đó.

Bản thân Lý Quý Chung không trực tiếp quan hệ với cách mạng, nhưng anh có những bạn bè gần gũi như các nhà báo Huỳnh Bá Thành (họa sĩ Ớt, sau này là Tổng biên tập báo Công An TP.HCM), Nguyễn Vạn Hồng (Cung Văn), Trương Lộc... mà anh biết là người của Mặt trận Giải phóng.

Tướng Dương Văn Minh và Lý Quý Chung

Tuy vậy, sự việc cụ thể diễn biến không mấy bình thường như Lý Quý Chung suy nghĩ và viết ra trong hồi ký của mình. Đã thật sự xuất hiện không ít âm mưu kéo dài tình trạng nhập nhằng với sức ép đằng sau của cả bạn lẫn thù của phe cách mạng. Không ít người trong nhóm Dương Văn Minh đã tìm nhiều cách, vận động nhiều hướng, nhiều phía để tìm kiếm sự ủng hộ nước ngoài. Cho đến giờ chót, họ vẫn ấp ủ hy vọng chính quyền Dương Văn Minh tồn tại lâu dài và được công nhận như một chính phủ hoặc một thành phần quan trọng trong “Chính phủ Liên hiệp” mà họ tự nghĩ ra !

Chúng tôi ở đây chờ gặp Chính phủ Cách mạng...

Sáng tinh mơ ngày 30/4, từ cơ sở chuẩn bị nổi dậy của sinh viên ở Đại học Vạn Hạnh (gần chợ Trương Minh Giảng), tôi bàn với Nguyễn Trục người thân cận với Thượng tọa Trí Quang rồi chạy vội lên chùa Ấn Quang (đường

Sư Vạn Hạnh) gặp vị sư lãnh đạo Phật giáo có ảnh hưởng lớn trên nhóm Dương Văn Minh này. Lâu nay tôi vẫn giữ mối quan hệ tốt đẹp với ông, tuy ông biết rõ tôi đến từ phía nào rồi. Tôi báo ngay: “Tình hình cấp bách quá rồi, xin Thầy làm sao tác động gấp nhóm ông Minh chủ động tìm cách chấm dứt ngay cuộc chiến để tránh đổ máu và tàn phá Sài Gòn. Các đường giây liên lạc với bên kia nay đã đứt hết rồi, không còn thì giờ đưa giải pháp này nọ nữa đâu...”

Thượng tọa Trí Quang hiểu ngay và choàng áo sang phòng bên gọi điện thoại. Tôi nghe vị Thượng tọa nói chuyện qua lại một hồi, rồi quay về cho biết:

-Thái cứ yên tâm, Thầy không gặp được ông Minh (Tổng thống mới nhậm chức), nhưng đã nói chuyện với ông Mậu (Vũ Văn Mậu, Thủ tướng nội các mới), có lẽ họ cũng nhanh chóng hành động theo hướng đó...

Tôi quay về Đại học Vạn Hạnh và khoảng hơn 9 giờ (giờ Sài Gòn thời đó, sớm hơn nay một giờ), thì nghe tướng Dương Văn Minh tuyên bố trên đài phát thanh Sài Gòn: *“Đường lối chủ trương của chúng tôi là hòa giải và hòa hợp dân tộc để cứu sinh mạng đồng bào. Tôi tin tưởng sâu xa vào sự hòa giải của người Việt Nam để khỏi thiệt hại xương máu của người Việt Nam. Vì lẽ đó, tôi yêu cầu tất cả anh em chiến sĩ Việt Nam Cộng hòa hãy bình tĩnh, không nổ súng và ở đâu ở đó. Chúng tôi cũng yêu cầu anh em chiến sĩ Chính phủ Cách mạng Lâm thời Cộng hòa Miền Nam Việt Nam ngưng nổ súng. Chúng tôi ở đây chờ gặp Chính phủ Cách mạng Lâm thời Cộng hòa Miền Nam Việt Nam để cùng nhau thảo luận lễ bàn giao chính quyền trong một trật tự, tránh đổ máu vô ích của đồng bào”.*

(Theo băng ghi âm Chuẩn tướng Nguyễn Hữu Hạnh nay còn cất giữ).

Sinh viên chúng tôi bèn chia làm 2 mũi lên đường hướng về các đài phát thanh và truyền hình nhằm chiếm đài, phát đi tiếng nói Cách mạng. Một nhóm anh em sinh viên có trang bị vũ khí nhẹ lên xe ca đến đại học Nông lâm súc, áp sát chuẩn bị xâm nhập vào các đài. Tôi cùng nhà báo Nguyễn Vạn Hồng và giáo sư Huỳnh Văn Tông (tiền sĩ sử học tiến bộ ở Pháp về, giảng dạy báo chí ở các đại học) vào dinh Độc Lập nhằm thuyết phục những người quen biết trong chính quyền tướng Minh bàn giao chính quyền VNCH cho phía Mặt trận Dân tộc Giải phóng một cách êm thấm nhất.

Khoảng 10 giờ, chúng tôi lên chiếc xe Renault 8 màu xanh của Hồng. Nhà báo có giấy phép đặc biệt vào ra Phủ Tổng thống nên chắc không có gì trở ngại. Nhưng khi xe chạy vào cửa hông đường Nguyễn Du, thấy vắng tanh nên tiến thẳng luôn vào thềm dinh. Tôi vội vàng đi tìm Lý Quý Chung, lúc đó là Tổng trưởng Thông tin duy nhất được chỉ định chính thức trong Nội các

mới. Chung đồng ý ra đài phát thanh ngay với chúng tôi trên một công xa, nhưng không một tài xế nào chịu lái đi vì sợ bị bắn.

Chúng tôi đang loay hoay thì bỗng mọi người cùng hướng nhìn về đại lộ Thống Nhất (Lê Duẩn ngày nay). Một cảnh tượng hùng tráng diễn ra: một đoàn xe tăng rầm rộ tiến về hướng dinh. Bỗng chốc cổng dinh bị húc đổ, đoàn tăng cày lên thảm cỏ, tiến thẳng đến thềm dinh. Tôi và anh Huỳnh Văn Tông giúp người bộ đội xe tăng cầm cờ Giải phóng cắm lên nóc Dinh.

Phải ra ngay đài phát thanh, tôi tháp tùng xe của Chính ủy Bùi Văn Tùng cùng các nhà báo Tây Đức Von Boric Gallasch và Hà Huy Đĩnh đưa Tổng thống Dương Văn Minh, Thủ tướng Vũ Văn Mẫu và Tổng trưởng Thông tin Lý Quý Chung ra đài phát thanh.

Xin giới thiệu lời kêu gọi của ông Dương Văn Minh về vấn đề đầu hàng

Anh em sinh viên đã cùng bộ đội chiếm giữ đài rồi nhưng không vận hành được cũng như không biết phát đi nội dung gì. Chúng tôi tìm được anh Trần Văn Bả kỹ thuật viên phát thanh vận hành lại đài, còn nhà báo Đức thì cho mượn chiếc cát xét thu lời đầu hàng của tướng Minh và lời chấp nhận đầu hàng của chính ủy Bùi Văn Tùng, do chính ông Tùng soạn thảo.

Tướng Minh nhìn thấy tôi trong đám người này có vẻ cũng yên lòng. Trông ông mệt mỏi và không mấy vui. Thân hình ông vẫn to lớn nhưng mặt ông hơi hốc hác. Dẫu sao ông cũng đã hy sinh danh dự của một tướng lãnh (dù là một tướng bại trận) để thực sự cứu thành phố này khỏi cảnh tàn phá và đổ nát. Sau này tôi mới biết là ông và bộ tham mưu từ mấy ngày qua đã quyết định đầu hàng dẫu có bị đối xử không tương xứng của phía đối nghịch. Đó cũng là một hành động can đảm và đáng ca ngợi của một Phật tử vào cuối đời. Có lẽ ông chưa bao giờ thành công trong hoạt động chính trị. Ông chỉ là nhân vật cần thiết của tình thế nhưng không nắm được quyền lâu dài. Vào năm 1963, không ai ngoài ông trong số tướng lãnh đủ uy tín đứng ra lãnh đạo cuộc đảo chính lật đổ Tổng thống Ngô Đình Diệm. Lần này, có lẽ chính quyền VNCH cũng không còn con bài nào khác để chấm dứt cuộc chiến một cách êm thấm. Ít ra ông còn giữ được nguyên vẹn Sài Gòn và phần còn lại của miền Nam tránh khỏi đổ nát và đổ máu thêm một cách vô ích trong cuộc thư hùng cuối cùng giữa những người anh em ruột thịt.

Tôi nhìn sang Giáo sư Vũ Văn Mẫu, ông có vẻ bình thản trong bộ comple màu xanh nhạt luôn chỉnh tề của một nhà giáo đại học. Khi còn học ở khoa Luật, tôi rất thích lối giảng các bài pháp chế sử, mạch lạc, hùng biện và cả hóm hỉnh của ông. Tuy xuất thân trong gia đình quan lại miền Bắc và di cư

vào Nam năm 1954, khi nổ ra vụ tranh đấu Phật giáo năm 1963, đang giữ chức vụ Bộ trưởng Ngoại giao VNCH ông can đảm từ nhiệm và cạo trọc đầu phản kháng Ngô Đình Diệm đàn áp Phật giáo. Nay ra lãnh chức vụ Thủ tướng tôi nghĩ ông không có ước mong gì khác hơn là đem lại hòa bình, hòa hợp hòa giải thật sự cho dân tộc.

Về nội dung bản tuyên bố đầu hàng, tôi nhìn thấy giữa tướng Minh và chính ủy Tùng có lời qua tiếng lại. Hình như tướng Minh không muốn nêu chữ “Tổng thống” mà dùng tiếng “Đại tướng” quen thuộc hơn. Ông Tùng cương quyết không chịu vì cho rằng dẫu sao thì tướng Minh cũng đã làm Tổng thống cuối cùng của chính quyền Sài Gòn, nay phải tuyên bố với tư cách đó mới ra lệnh được cho cả bên dân sự lẫn quân sự. Thu băng thử đi thử lại mấy lần mới xong. Lời phát biểu của Thủ tướng Mầu thì ông được nói trực tiếp.

Loay hoay đến gần hai giờ chiều (giờ Sài Gòn lúc đó, sớm hơn hiện nay một giờ) chúng tôi mới phát đi được tiếng nói cách mạng đầu tiên trên đài phát thanh Sài Gòn. Nguyên văn tiếng nói mở đầu của tôi:

“Chúng tôi là những người đại diện cho Ủy ban nhân dân cách mạng Sài Gòn-Chợ Lớn-Gia Định. Chúng tôi là những người đầu tiên tới dinh Độc Lập trước 12 giờ và đã cùng anh em quân đội giải phóng cắm cờ trên dinh Độc Lập. Chúng tôi là giáo sư Huỳnh Văn Tông và cựu chủ tịch Tổng hội sinh viên Sài Gòn Nguyễn Hữu Thái... Đời sống bình thường đã trở lại Sài Gòn - Thành phố Hồ Chí Minh, thành phố mà Bác Hồ đã mong đợi, nay đã được giải phóng... Xin giới thiệu lời kêu gọi của ông Dương Văn Minh và Vũ Văn Mầu của chính quyền Sài Gòn về vấn đề đầu hàng ở thành phố này...”

Tướng Dương Văn Minh chuẩn bị tuyên bố đầu hàng tại đài phát thanh Sài Gòn trưa ngày 30/4/1975, tác giả thứ 2 (cầm tập giấy) kể từ phải (bức ảnh do nhà báo Kỳ Nhân, phóng viên ảnh hãng thông tấn AP Mỹ, thực hiện)

Đại tướng Dương Văn Minh đọc lời đầu hàng theo bản văn do Chính ủy Bùi Văn Tùng soạn thảo:

“Tôi, Đại tướng Dương Văn Minh, Tổng thống chính quyền Sài Gòn, kêu gọi Quân lực Việt Nam Cộng hòa hạ vũ khí đầu hàng không điều kiện quân Giải phóng Miền Nam Việt Nam. Tôi tuyên bố chính quyền Sài Gòn từ trung ương đến địa phương phải giải tán hoàn toàn. Từ trung ương đến địa phương trao lại cho Chính phủ Cách mạng Lâm thời Miền Nam Việt Nam”

Giáo sư Vũ Văn Mẫu phát biểu trực tiếp:

“Trong tinh thần hòa giải và hòa hợp dân tộc, tôi, Giáo sư Vũ Văn Mẫu, Thủ tướng, kêu gọi tất cả các tầng lớp đồng bào hãy vui vẻ chào mừng ngày hòa bình của dân tộc, và trở lại sinh hoạt bình thường. Chuyên viên của các cơ quan hành chính quay trở về vị trí cũ dưới sự hướng dẫn của chính quyền cách mạng”.

Tiếp đó là lời Chính ủy Bùi Văn Tùng:

“Chúng tôi đại diện lực lượng quân Giải phóng miền Nam Việt Nam long trọng tuyên bố Thành phố Sài Gòn đã được giải phóng hoàn toàn, chấp nhận sự đầu hàng không điều kiện của ông Dương Văn Minh, Tổng thống chính quyền Sài Gòn”

Và tôi tiếp tục dẫn chương trình: *“... Quân Giải phóng đã tiến vào Dinh Độc Lập và đã làm chủ hoàn toàn các điểm chốt quân sự cũng như dân sự của vùng Sài Gòn-Chợ Lớn-Gia Định...”*

(Các lời tuyên bố trên đài phát thanh đều còn giữ lại được trong một băng ghi âm do Tiến sĩ sử học Nguyễn Nhã thu trong chiều 30/4/75)

Sau đó, bộ đội đưa đoàn tướng Minh về lại Dinh Độc Lập. Tôi đích thân đứng ra điều hành buổi phát thanh cho đến 4 giờ chiều thì giao lại cho nhóm anh em sinh viên đại học Khoa học Sài Gòn, do tôi phải lên trường Petrus Ký (nay là trường Lê Hồng Phong) nơi đóng quân của ban chỉ huy chiến dịch giải phóng Sài Gòn gặp ông Mai Chí Thọ. Sinh viên chỉ giao lại đài phát thanh cho ban phát thanh Giải phóng vào tối hôm đó.

Tôi đã góp phần tránh một cuộc đổ máu vô ích cuối cùng cho Sài Gòn

Những người thân cận tướng Dương Văn Minh ở Dinh Độc Lập nhớ lại mấy sự kiện này. Vào sáng sớm có một đơn vị thiết giáp đến vây quanh dinh, viên

chỉ huy đề nghị tướng Minh tử thủ. Ông từ chối và thuyết phục họ rút đi. Ông cũng làm như vậy với nhóm biệt kích Lôi Hồ đặng đặng sát khí. Cuối cùng, một số sĩ quan cao cấp hải quân đến mời tướng Minh xuống tàu chạy đi, ông cũng từ chối. Lát sau viên tướng Pháp đội lốt ký giả Francois Vanuxem hối hả vào xin gặp tướng Minh và nói với họ: “Hãy rút về Cần Thơ, cố thủ Vùng 4 chiến thuật, chỉ vài ngày nữa thôi thì Trung Quốc sẽ áp đặt giải pháp trung lập hóa Miền Nam”. Tướng Minh than: “Hết Tây đến Mỹ, chẳng lẽ bây giờ còn đi làm tay sai cho Tàu nữa sao !”

Việc Tổng thống VNCH Dương Văn Minh đầu hàng ở cái “nút” ấy, một người trong cương vị ông Minh có thể có nhiều quyết định. Nếu quyết định khác đi, sẽ là máu đổ, sẽ là nôi da xáo thịt, cốt nhục tương tàn. Sài Gòn sẽ tan tành... Lúc đó có nhiều người nói ông Dương Văn Minh yêu nước thương dân nhưng cũng có người hoài nghi cho rằng ông Minh đã ngầm theo Cách mạng? Sau những Phạm Ngọc Thảo, Vũ Ngọc Nhạ, Phạm Xuân Ẩn cùng nhiều nhà tình báo vĩ đại khác, suy nghĩ trên không phải không có cơ sở.

Tướng Dương Văn Minh nguyên là một sinh viên miền Nam ra học trường thuốc ở Hà Nội cùng thời với kiến trúc sư Huỳnh Tấn Phát, một trong các lãnh đạo Mặt trận Dân tộc Giải phóng miền Nam. Khác chính kiến với người em trai tham gia phong trào Việt Minh, ông đã trở thành sĩ quan trong quân đội Pháp và nghĩ rằng Việt Nam có thể độc lập trong khối Liên hiệp Pháp. Phải chăng do sai lầm đó mà nay tại Dinh Độc Lập ông đã quyết tâm quên mình chấp nhận sự đầu hàng vô điều kiện để cứu người thôi đổ máu theo tinh thần của một Phật tử.

Trong buổi lễ, Chủ tịch Ủy ban Quân quản tướng Trần Văn Trà đã phát biểu: “Trong cuộc chiến đấu lâu dài này không có ai là kẻ thắng ai là kẻ bại. Toàn quân và toàn dân Việt Nam là người chiến thắng, chỉ có đế quốc Mỹ xâm lược là kẻ chiến bại. Nhân dân Việt Nam là dân tộc duy nhất trong lịch sử nhân loại đã đánh bại quân Mông Cổ. Vào năm 1954, chúng ta đã đánh bại Pháp ở Điện Biên Phủ, và nay chúng ta đã đánh bại Hoa Kỳ, nước tự hào cho mình là hùng mạnh nhất thế giới. Đây là niềm hãnh diện chung của tất cả nhân dân Việt Nam chúng ta”.

*Buổi trả tự do cho nhóm Dương Văn Minh
tại Dinh Độc Lập tối ngày 2/5/1975*

Tướng Dương Văn Minh đã trả lời thật chân tình: “Ngày hôm nay, đại diện cho các anh em có mặt tại đây, tôi nhiệt liệt hoan nghênh sự thành công của Chính phủ cách mạng trong công cuộc văn hòa hòa bình cho đất nước. Với kỷ nguyên mới này, tôi mong rằng tất cả anh em có mặt tại đây, cũng như các tầng lớp đồng bào, sẽ có dịp đóng góp tích cực cho công cuộc xây dựng đất nước... Tôi nghĩ rằng với hành động của mình, tôi đã góp phần tránh một cuộc đổ máu vô ích cuối cùng cho Sài Gòn. Đó là phần đóng góp cụ thể của tôi trong cuộc chiến đấu này. Riêng cá nhân tôi, hôm nay tôi rất hân hoan khi được 60 tuổi, trở thành một công dân của một nước Việt Nam độc lập”.

(Theo băng ghi âm buổi trả tự do cho nhóm Dương Văn Minh tối ngày 2/5/1975 tại Dinh Độc Lập)

Ba mươi ba năm đã trôi qua sau sự kiện lịch sử giải phóng miền Nam và thống nhất đất nước, tôi ghi lại những gì chính bản thân mình đã tai nghe mắt thấy về nhân vật Dương Văn Minh, mong cung cấp một số tư liệu sống về diễn biến các hoạt động của một vị tướng VNCH nổi tiếng và từng gây nhiều tranh cãi nhất liên quan đến ngày 30/4/1975.

Nguồn: http://www.viet-studies.info/kinhte/NguyenHuuThai_DuongVanMinhVaToi.htm

www.vietnamvanhien.org

An Lạc & Tự Chủ

VIỆT NAM VĂN HIẾN

www.vietnamvanhien.info

TỦ SÁCH VĂN HIẾN VỚI HƠN 6000 TÁC PHẨM